

Magyarország újra Európa része

Már a tizenegyedik században, a római katolicizmus választásával eldőlt, Magyarország Nyugat-Európa és nem a kelet része – hangzott el az Európa Egyetem első előadásán.

Hazánkat – néhány időszak kivételével – egész történelme szorosan Nyugat-Európához fűzi – mondta el *Kristó Gyula* történészprofesszor, akadémikus az Európa Egyetem elnevezésű programsorozat első előadásán, a szegedi Móra Ferenc Múzeumban.

Három olyan korszakot élt át Magyarország, amikor fejlődése eltért Európától. Elsőként a tizedik század táján, a nomád időszakban, majd a török uralom idején, végül pedig a második világháborútól a rendszerváltásig nem tudott hazánk együtt lépni a nyugattal. Három különböző befolyást élt meg az ország ezalatt: pogány, iszlám és ortodox hatások közepette kellett boldogulnia.

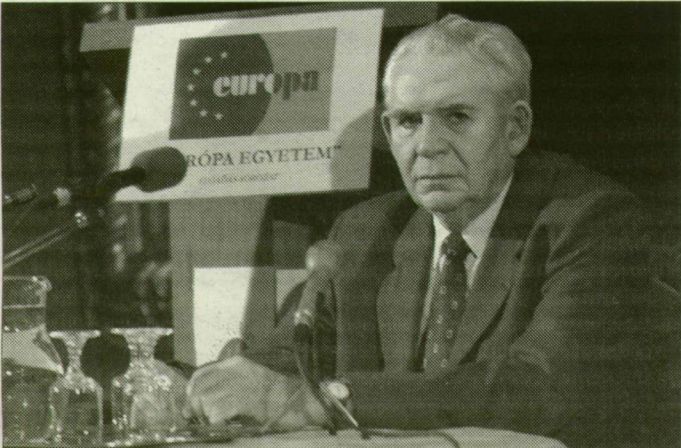
Az összes többi időszakban viszont nyugodtan nevezhetjük európainak – hangsúlyozta a történész. Az első, évszázadokra, talán évezredekre meghatározó lépés a római katolicizmus vá-

lasztás volt a tizenegyedik század elején, ezzel eldőlt, melyik irányba is tart Magyarország. A nyugati hatalmakhoz hasonlóan, itt is kialakult a hűbériség, a világon harmadikként jött létre a rendi országgyűlés, kialakult a hatalommegosztás, fejlődés és impulzívítás jellemezte az országot.

A keleti társadalmak vizsgálatakor jól látszik a bezártság, a megújulásra való képtelenség. Ezzel szemben nyugaton a szabadság fogalmának létezése, a reformok iránti nyitottság határozta meg a haladás útját – s ehhez csatlakozott Magyarország.

Persze akadtak olyan időszakok is, amikor bár Európához tartoztunk, mégis évtizedekkel, sőt évszázadokkal később történtek meg bizonyos dolgok hazánkban, mint a kontinens fejlettebb országaiban, hiszen még a Horthy-korszakban sem létezett az általános és titkos választójog, annál inkább jellemző volt viszont a szociális érzéketlenség és a faji diszkrimináció. A 1989–90-es rendszerváltoztatásakor, a kommunizmus majd fél évszázada után viszont Magyarország visszakért Európába, oda, ahová mindig is tartozott – zárta előadását *Kristó Gyula*.

SZ. A. K.

Kristó Gyula akadémikus a Móra Ferenc Múzeumban tartott előadást hazánk és Európa történelmi kapcsolatáról. Fotó: Schmidt Andrea

Szent István óta a legnagyobb döntés

Kiállítás az unióról, a népszavazásokról

Az európai integrációt, az Európai Unió történetét és intézményrendszerét, valamint a korábbi magyarországi népszavazásokat mutatja be az a kiállítás, mely a hétvége óta a makói Hagymaházban látható.

A helyi választási iroda által rendezett és többek között az EU Kommunikációs Közalapítvány támogatásával Makóra került tárlat az április 12-i uniós népszavazásra igyekszők felkészíteni a látogatót. A korábbi népszavazások – például a rendszerváltás hajnalán a köztársasági elnök megválasztásának módjáról rendezett emlékeztető referendum – dokumentumainak bemutatásával magát a népszavazás intézményét ismerteti érdekes és közzérthető formában, emellett hasznos információkkal szolgál az Európai Unióról a kezdetektől napjainkig. A kiállítást *Tóth Zoltán* választási szakértő, a Belügy-

minisztérium közigazgatási államtitkára ajánlotta az érdeklődők figyelmébe többek között azaz, hogy elmondta: a csatlakozás előkészítése érdekében a rendszerváltás utáni mindhárom kormány sokat tett, ám a végső döntést nekünk, állampolgároknak kell meghoznunk a belépésről. Szent István óta ez lesz a magyarság legfontosabb döntése – fogalmazott. *Buzás Péter* polgármester pedig többek között arról beszélt, hogy a makóiak számára a közlő csatlakozás a város térségi szerepkörének megerősödését is jelenti, ez pedig nem új gondolat, hiszen a közigazgatás reformjának kapcsán Erdei Ferenc már évtizedekkel ezelőtt megfogalmazott valami hasonlót.

A kiállítás – mely a civil szervezetek, közösségek és a népszavazáson közreműködők számára is hasznos – április 12-ig látható.

SZ. I. M.

A területfejlesztésről

Kistérségek az unió kapujában – címmel konferenciát szervez a Miniszterelnöki Hivatal Nemzeti Területfejlesztési Hivatala és a Makó és Térsége Területfejlesztési Önkormányzati Társulás március 18-án, kedden a Hagymaház dísztermében. A rendezvényen előadást tartanak a MEH Területfejlesztési Államtitkárság és Nemzeti Fejlesztési Terv, a Dél-alföldi Regionális Vidékfejlesztési Iroda, A Csongrád

Megyei Munkaügyi Központ munkatársai, valamint *Kovács Tibor*, a MEH kistérségi megbízottja.

A fiatalok, a vállalkozók és a köz alkalmazottai közül mintegy 100-120 vendégre, hallgatóra számítanak. Az előadásokon az uniós csatlakozásból származó előnyök és kötelezettségek ismertetésén túl a szakértők a hallgatók kérdéseire is válaszolnak – fogalmazott *Kovács Tibor*.

Milliárdos EU-fejlesztések Csongrád megyében

ISPA, Phare, majd Interreg

Eddig több mint ötmillió eurónyi a megvalósult és még ennél is nagyobb összegű a nyertes, ám még ezután kezdődő beruházás EU-pénzekből Csongrád megyében. A távlati tervek között út- és szennyvízcsatorna-fejlesztés szerepel. 2004 után már a regionális alaphoz lehet pályázatokat benyújtani.

Idén utoljára pályázhatnak Phare-forrásokra a magyar önkormányzatok vagy nonprofit, civil szervezetek, hiszen jövőre – amennyiben sikeresen lezárul EU-csatlakozásunk – már a regionális fejlesztési alap, az Interreg támogathatja a magyar beruházásokat – tudtuk meg *Kopasz Róbert*től, a VÁTI Területfejlesztési Igazgatóságának illetékesétől. Lezárul tehát a magyar gazdaságtörténet egy szakasza, amely az eddig nyertes pályázatok szempontjából sikeresnek mondható.

– A legnagyobb, több milliárd forintos, jelentős EU-pénzből megvalósuló beruházásokat az ISPA előcsatlakozási alap projektjei támogatják, bár még egyik terv sem valósult meg – mondta lapunknak *Marosvári Attila*, a Csongrád Megyei Közgyűlés alelnöke. – Mindkét Csongrád megyei ISPA-tervet Szeged pályázta – az egyik projekt az azóta sajnos elhíresült szennyvízcsatorna-építés, a másik pedig egy hulladékkezeléssel kapcsolatos beruházás –, de ezek még előkészületi stádiumban vannak. A csatornaépítés megvalósításának határideje: 2005. december 31.

Számos nagyobb megyei beruházás köthető a Phare-CBC (Cross-border Co-operation, ha-

A Phare CBC-alaphoz finanszírozták a kiszombori határátkelő felé vezető út csomópontjának kiépítését.

Fotó: Karnok Csaba

tár menti együttműködés) tervehez. Mivel az elmúlt évekig Jugoszlávia nem szerepelt az EU-kedvezményezettak között, a Csongrád megyei fejlesztések Romániával együttműködve valósulhattak meg. Marosvári Attilától megtudtuk: a legnagyobb beruházást a kiszombori határátkelőig vezető út kiépítése jelentette, amely mintegy 2,5 millió eurós támogatást jelentett. Ennek tükörprojektként Battyányig valósult meg útépítés.

A határ menti együttműködés értelmében áll kivitelezés előtt a makói Korona Szálló felújításának terve. A pályázat értelmében egy üzleti konferencia-központ épülne a román határhoz közeli

városban, a fejlesztéshez szorosan kapcsolódik a makói ipari park inkubátorházának felépítése is. A konferencia-központként működő Korona a déli Európa-régió kiemelkedően fontos gazdasági tárgyalásainak színtere lehet, a beruházás összege mintegy 2,3 millió euró.

– EU-forrásokból valósult meg a nagylaki határátkelő csaknem egymilliárd forintos beruházása, valamit uniós támogatással bővíthetett a rőszkei határátkelő is – folytatta a felsorolást az alelnök. – Kiseb, ám lényeges beruházás volt a Temes és Csongrád megye gazdasági kapcsolatainak élénkítésére szánt, ipari kamarák közötti információs hálózat

kiépítését célzó beruházás megvalósítása.

A megye tervei közt szerepel továbbá a makói szennyvízcsatorna-fejlesztés és az M43-as út Makót elkerülő gyorsforgalmi szakasza is. A szennyvízcsatorna kivitelezését az EU strukturális alapjához, az útépítést pedig a regionális alaphoz pályázott támogatás segítené, ám míg az előbbi elkészült 2004 és 2006 közé prognosztizálható, a gyorsforgalmi út építése a legutóbbi kormányjelentések szerint legközelebb csak 2008 és 2010 között lesz megvalósítható, ami a térségi prioritása szempontjából túlságosan távolinak nevezhető.

ILLYÉS SZABOLCS

Kérdés – felelet: mi várható a csatlakozás után?

Európai nyugdíjasok leszünk

A csatlakozásról döntő népszavazás előtt jó tudni, mi vár az egyes emberre. Az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium tájékoztatója segítségével összeállított válaszok azokról a gyakorlati kérdésekre felelnek, amelyek nemcsak a már nyugdíjban levőket, hanem az aktív korosztály tagjait is érintik.

MUNKATÁRSUNKTÓL

Változik-e a magyar nyugdíjrendszer az EU-s csatlakozás miatt?

Nem, minden tagország a saját nyugdíjrendszerét szabályozza.

Változik-e a nyugdíjak összege?

Nem, a nyugdíjemelés is nemzeti szabályozási hatáskör. A nyugdíjemelést azonban biztosítani kell a tagországokba folyósított nyugdíjak után is.

Adóköteles lesz-e a nyugdíj?

Nem, az adózási szabályokról továbbra is a magyar Országgyűlés dönt, a kettős adóztatás elkerüléséről az egyes országok kétoldalú egyezményeket köthetnek.

Változik-e annak a személynek a helyzete, aki csak magyar biztosítási időt szerzett?

Nem, a nyugdíj-megállapítás változatlan módon történik.

A nyugdíjasok hol jogosultak egészségügyi ellátásra?

A nyugdíjasok a lakóhelyükön jogosultak egészségügyi ellátásra, függetlenül attól, hogy biztosítási időt korábban hol szereztek. A lakóhelytől eltérő országban töltött idő alatt jár a sürgősségi ellátás. Magyar nyugdíjas-ként lehetőségünk van arra, hogy áttelepüljünk valamely EU-tagállamba, ha az ehhez szükséges anyagi feltételekkel rendelkezünk. Ebben az esetben a külföldi egészségügyi ellátás költségét

az Országos Egészségbiztosítási Pénztár fizeti, külön előzetes engedély alapján. Az ellátások teljes köre igénybe vehető, nemcsak a sürgősségi ellátások. A külföldre települt nyugdíjasnak is lehetősége van azonban arra, hogy az azonnal szükséges, sürgősségi ellátásokat valamely másik tagállamban igénybe vegye.

A nyugdíj szempontjából változik-e annak a személynek a helyzete, aki több országban szerzett biztosítási időt?

Igen, a biztosítási időket össze-számolják a jogosultságok eléréséhez, azaz a minimális biztosítási idő eléréséhez. A nyugdíj összegét azonban minden ország az adott államban szerzett tényleges biztosítási idő és járulékfizetés alapján állapítja meg.

Hogyan változik a minimum nyugdíj összege a csatlakozást követően?

A nyugdíjminimum színvonalára nincsenek külön EU-s előírások. Változást annak a személynek jelenthet a csatlakozás, aki több országból kap nyugdíjat. Amennyiben az EU koordinációs szabályainak alkalmazásával számított és az egyes országokból folyósított nyugdíjösszeg összesen nem éri el a lakóhely szerinti országban irányadó minimumnyugdíjat, bár az érintett személy a szolgálati ideje alapján egyébként jogosult lenne a minimumellátásra, a folyósított nyugdíjösszeget erre a minimumra kell a lakóhely szerinti országnak kiegészítenie. Ez mindegyik EU-tagállamban alkalmazandó szabály.

Ha a nyugdíjas más EU-tagországba költözik, kapja-e a nyugdíját változatlanul?

Igen, a megszerzett nyugdíjat abban a tagországban kell folyósítani, ahol a nyugdíjas él.

Mit kell tenni annak, aki több

országban szerzett jogosultságot?

Minden esetben a lakóhelye szerinti illetékes intézményhez kell fordulnia. Magyarországon a nyugdíj esetében az Országos Nyugdíj-biztosítási Főigazgatósághoz. Az illetékes intézményen keresztül, az EU egységes nyomtatványok kitöltésével igényelhető az összes EU-tagországban szerzett jogosultság. Ezek a nyomtatványok a csatlakozás idejére magyarul is rendelkezésre állnak.

Milyen pénznemben fizetik a nyugdíjat?

A nyugellátások folyósítása a tagállamok hivatalos pénznemében történik. Az euró bevezetése természetesen egyszerűsíti az ellátások folyósítását is. Az eurózónához nem csatlakozott országok szintén a saját nemzeti pénznemükben állapítják meg és folyósítják a nyugellátásokat. Magyarországon is mindaddig forintban megállapított ellátásokat fog nyújtani itthon mind a magyar, mind pedig más EU-tagállamok állampolgárainak, amíg az euróvezet tagjaivá nem válunk. A más tagországban folyósított nyugdíjakat – ennek megfelelően – az adott ország pénznemében fizetik ki.

Milyen feltételekkel költözhet a nyugdíjas más EU-tagállamba?

A nyugellátások EU-n belüli korlátlan exportja elvének érvényesülése nem jelenti a nyugdíjasok korlátlan letelepedésének lehetőségét. Ha a nyugdíjas három hónapnál hosszabb ideig más tagállamban kíván tartózkodni, igazolnia kell, hogy olyan összegű ellátással, illetve egyéb jövedelemmel rendelkezik, amely biztosítja, hogy nem szorul a lakóhelyétől választott másik EU-tagállam szociális ellátásaira.

Tréning

Az „Állampolgárok az európai Magyarországiért” címmel felkészítő program indul a civil szervezetek képviselői számára. Az Európa Ház, az Európai Bizottság magyarországi delegációja által meghirdetett Phare Access 2000 program támogatását élvező EU-s, négyszer kétnapos hazai tréninget háromnapos brüsszeli tanulmányút követi. A részvételre pályázni 2003. március 21-ig a jelentkezési lap kitöltésével lehet. További információ és jelentkezési lap a www.euci.vil.hu és civil@hu.inter.net címen található.

Csatlakozás-pártiak

Magyarország európai uniós csatlakozásának megszavazására hívta fel a közvélemény formálói, a helyi társadalom mértékadó személyiségeit, valamennyi magyar állampolgárt nyolc akadémikus, köztük a Magyar Tudományos Akadémia jelenlegi elnöke, Vizi E. Szilveszter és két előde: Kosáry Domokos és Glatz Ferenc. Az aláírók véleménye szerint „az új évezred kezdetének nagy szenzációja, a nemzet közös vállalkozása, az uniós ügy”, Magyarország április 12-én jövőfordító, történelmi népszavazás előtt áll.

